

OPERATIVA INSATSER

Delprogram till handlingsprogram
enligt lagen om skydd mot olyckor
2015-2018

Innehåll

Ur Handlingsprogrammet enligt lagen om skydd mot olyckor.....	3
Förmåga.....	3
Allmänt.....	5
Räddningsstyrkornas förmåga.....	6
Enheter.....	6
Första insatsperson (FIP).....	6
Räddningsenhet.....	6
Höjdenhet.....	6
Vattenenhet.....	6
Ledningsenhet.....	6
Specialenhet.....	6
Styrkeuppbyggnad.....	7
Trafikolyckor.....	7
Bränder.....	7
Miljöolyckor.....	7
Täckning.....	8
Insatsförmåga vid stora olyckor och katastrofer.....	8
Livräddning med hjälp av räddningstjänstens stegutrustning.....	8
Alarmering och kommunikation.....	8
Beredskap för räddningsstyrkor.....	9
Operativ organisation.....	10
Ledning av räddningsinsatser och andra nödlägen.....	10
Samverkan.....	11
F-samverkan.....	11
Kompetens.....	12
Information och varning.....	12
Vatten för sprinkleranläggningar.....	13
Vatten till brandsläckning.....	13
Målsättning.....	13
Brandposter.....	14
Brandposter enligt alternativsystem.....	15
Vatten från branddammar och vattentag.....	15
Ansvarsfördelning.....	15
Uppföljning och utvärdering.....	16
Höjd beredskap.....	16
Varning och information.....	16
Bilaga 1.....	17
Avtal.....	17

Fotograf: Leif Ygbrant

Ur Handlingsprogrammet enligt lagen om skydd mot olyckor

Trots ett väl fungerande skadepreventivt arbete kommer det alltid att inträffa händelser då snabb hjälp behövs i form av insatser från samhället (polis, ambulans och räddningstjänst).

Räddningstjänsten larmas årligen till ungefär 350 händelser där misstanke om att räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor finns. Avtal finns med grannkommuner och flertal myndigheter om räddningstjänstsamverkan.

Utöver detta larmas enheter från räddningstjänsten ut vid andra nödlägen som till exempel vid hjärtstopp, sjukvårdlarm och lyfthjälp till hemtjänsten enligt olika samarbetsavtal. Räddningstjänstens resurser utgör även en viktig komponent i kommunens krishanteringsförmåga. Dessutom används resurserna för fler akuta uppdrag utan att ansvaret från andra myndigheter övertas.

De resurser som finns tillgängliga för insats utgörs i första hand av kommunens egen brandpersonal men efter beslut från räddningschefen kan även personal från övriga sektorer samt de kommunala bolagen användas om behov uppstår.

Genom en väl fungerande samverkan, RäddSamF, kan övriga kommuners brandpersonal inom länet disponeras gränslöst genom samverkansavtal.

I kommunen ska det i normalfallet finnas 18 brandpersonal i ständig beredskap. Vid max tio procent av tiden kan styrkan tillfälligtvis minskas till 16 personer.

Brandstationer finns i Eksjö, Hjaltevad och Mariannelund.

Förmåga

Den enskilde får hjälp av kommunens räddningstjänst vid olyckor och andra nödlägen. Hjälpen består dels av en förstainsats som består av en eller flera personer och dels en styrkeuppbyggnad i nivåer upp till en samlad insats. En samlad insats består av de taktiska enheter som krävs för att ha förmåga att klara att göra en effektiv insats vid aktuell olycka. Inriktningen av insatsförmågan är att snabbt komma till olycksplatsen med personal för att bryta skadeutvecklingen i den tidiga delen av olycksförloppet och samtidigt skicka enheter som hanterar olyckan i ett senare och eventuellt mer omfattande skede.

Stora olyckor kräver stor förmåga till samverkan och ledning av räddningsinsatser. Dessa olyckor belastar också kommunen i sin helhet och kräver samverkan med många myndigheter och organisationer.

Räddningstjänstens insatsförmåga och yttäckning utgörs, sedan många år tillbaka, i vissa fall förutsättningar för beviljade bygglov. Detta innebär att insatsförmågan inte kan ändras utan att konsekvenserna för befintlig bebyggelse analyseras.

Effektiva räddningsinsatser uppnås genom:

- att samhällets insatser kompletterar den enskildes förmåga,
- en förmåga att snabbt bygga upp insatsens omfattning beroende på händelse,
- en väl övad förmåga anpassad till aktuella risker,
- samverkan mellan olika hjälpinstanser,
- snabbhet i larmkedjan.

att kommunen:

- ser till att tillräckliga resurser finns,
- inriktar insatserna på att rädda liv, egendom och miljö,
- snabbt kan förmedla hjälpbehov till enheter som kan vara snabbt på plats,
- har en förmåga att följa händelser i kommunen i samverkan med andra organisationer och möjligheter till snabb respons vid akuta nödlägen.

Särskild satsning under mandatperioden:

- samverkan med övriga räddningstjänster inom RäddSamF, samverkande myndigheter och andra aktörer ska utvecklas för att möta framtida krav på effektivitet,
- förmågan till räddningsinsatser vid omfattande olyckor ska utvecklas vad gäller ledning och resurser. Möjligheter att ta emot nationell och internationell hjälp och stöd ska utvecklas.

Allmänt

För Eksjö kommun finns ett Handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor, allmän del, antaget av kommunfullmäktige 2016-03-23. Detta delprogram för operativa insatser är ett underliggande dokument till handlingsprogrammet och anger hur räddningstjänst enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) ska bedrivas. Delprogrammet är antaget av kommunfullmäktige 2016-03-23.

Personal i utryckningsstyrkor och ledningsansvariga ansvarar för såväl räddningsinsatser enligt LSO, uppdrag i samband med kriser samt andra uppdrag som följer av räddningstjänstens verksamhetsplanering.

För att kunna genomföra effektiva operativa insatser regleras kommunens åtgärder och organisation av olika program, planer och styrdokument enligt nedan.

Dokument	Beskrivning	Antas av
Handlingsprogram enligt LSO, allmän del	Redovisar det systematiska säkerhetsarbetet enligt lagen om skydd mot olyckor.	Kommunfullmäktige
Delprogram för operativa insatser	Redovisar hur kommunens resurser i form av personal, fordon och materiel ska organiseras för att effektiva räddningsinsatser ska kunna genomföras	Kommunfullmäktige
Tillsynsplan	Plan för kommunens tillsyn enligt LSO och LBE, (lagen om brandfarliga och explosiva varor)	Samhällsbyggnadsnämnden
Rutiner	Rutiner och instruktioner som behövs för verksamheten	Räddningschefen

I detta delprogram finns de styrdokument angivna som har betydelse för den operativa delen av verksamheten.

Kommunstyrelsen är den nämnd och räddningstjänsten den verksamhet som organiserar räddningstjänst som kommunen enligt LSO ska ansvara för.

Inom räddningstjänsten ska det finnas en räddningschef med en ställföreträdande räddningschef som ersättare. Under höjd beredskap svarar räddningstjänsten enligt LSO för kommunal räddningstjänst.

Räddningsstyrkornas förmåga

I den allmänna delen av kommunens handlingsprogram enligt LSO anges på ett övergripande sätt vilken förmåga som ska upprätthållas. Räddningsstyrkan ska upprätthålla en förmåga som består av täckning och insatsförmåga. Med täckning avses den tid inom vilken räddningstjänstens enheter kan nå olika delar av kommunen. Insatsförmågan utgörs av enheternas samlade förmåga.

Enheter

Räddningsstyrkorna är indelade i enheter. Dessa finns placerade på de tre brandstationerna. Nedan följer en övergripande beskrivning av respektive enhets förmåga.

Första insatsperson (FIP)

På brandstationerna i Eksjö, Hjaltevad och Mariannelund finns funktionen Första insatsperson (FIP). I Eksjö fungerar insatsledaren som FIP medan i Hjaltevad och Mariannelund är det styrkeledaren, som är gruppens befäl, som utgör FIP. Dessa förfogar över ett eget fordon i bostaden. Detta gör att de snabbt kan komma till en olycksplats. Genom Första insatsperson kan dels en livräddande eller skadeavhjälpande insats påbörjas, dels hinner befälet bilda sig en uppfattning om olyckan innan räddningsstyrkan anländer.

Räddningsenhet

Utgörs av en släckbil med tre-fyra personers bemanning och finns på alla kommunens brandstationer. Dessa enheter klarar grundläggande livräddning och skadebegränsning vid de flesta olyckor. På stationen i Eksjö åker styrkeledaren i räddningsenheten till platsen. Räddningsenheten har förmåga till livräddning med bärbar stege upp till 11 meters höjd.

Höjdenhet

I kommunen finns tillgång till en höjdenhet - hävare. Hävaren är primärt ett arbetsfordon för bland annat arbete på tak men kan användas för utrymning i vissa situationer.

Vattenenhet

Vatten för brandsläckning finns dels i räddningsenheter och dels i brandpostsystemet. Utöver detta finns vattenenheter som utgörs av tankbilar med cirka 10 000 liter vatten.

Ledningsenhet

För att leda räddningsinsatser har räddningstjänsten tillgång till ledningsenheter i tre nivåer, styrkeledare, insatsledare och brandingenjör. Beroende av olyckans art används olika antal ledningsenheter för att leda insatser och att etablera staber.

Specialenhet

I kommunen finns flera olika specialenheter. Exempel på specialenheter är losstagningsenhet, båt, slangutläggare, terrängbrandbil för skogsbränder, bandvagn för transport i snö och svår terräng, saneringsenhet för personalsanering etcetera.

På alla brandstationer finns förmåga till ytlivräddning vilket innebär möjlighet att rädda personer i vattenytan. Vid behov av räddningsdykare för arbete på större vattendjup begärs stöd från Försvarmakten eller andra räddningstjänster i närområdet.

I Eksjö kommun finns i normalfallet tre räddningsenheter, två vattenenheter, en höjdenhet och i samverkan med andra kommuner, tre ledningsenheter. Utöver detta finns en förmåga att resursmässigt bemanna specialenheter beroende på vilket behov som finns.

Samtidig förmåga till samtliga enheter finns inte inom kommunen utan löses genom samverkan inom länet (RäddSamF). Även vissa andra specialfunktioner som till exempel kemdykare eller tungräddningsutrustning som inte finns i Eksjö löses genom RäddSamF.

Styrkeuppbyggnad

Olika händelser kräver en samlad insats som består av flera enheter. Nedan beskrivs exempel på vilken operativ insatsförmåga som första insatsperson (FIP), en, två, tre, respektive fyra räddningsenheter kan uppnå. Styrkeuppbyggnad till tre eller fler räddningsenheter sker normal i samverkan med angränsande kommuner så att denna kan ske på snabbast möjliga vis.

Trafikolyckor

Operativ(a) enhet(er)	Förmåga
Första insatsperson	Livsuppehållande åtgärder
En räddningsenhet	Prehospitalt omhändertagande
Räddningsenhet och specialenhet	Losstagnning av fastklämda personer
Tre räddningsenheter	Räddningsinsats vid bussolyckor
Fyra räddningsenheter	Insats vid stora olyckor

Bränder

Operativ(a) enhet(er)	Förmåga
Första insatsperson	Inledande begränsande insats
En räddningsenhet	Invändig livräddning i bostäder med hjälp av rökdykning*, alternativt utvändig livräddning med stegutrustning. Begränsning och släckning av mindre bränder
Två räddningsenheter	Samtidig in- och utvändig livräddning vid bränder. Begränsning och släckning av normala bostadsbränder
Tre räddningsenheter	Brandsläckning vid omfattande bränder i bostäder och mindre bränder i stora objekt
Fyra räddningsenheter	Brandsläckning vid omfattande bränder i stora objekt

* Räddningsstyrkan i Hjaltevad uppnår förmågan till livräddning med rökdykare först efter förstärkning.

Miljöolyckor

Operativ(a) enhet(er)	Förmåga
Första insatsperson	Initial riskbedömning, livräddning, varning
En räddningsenhet	Livräddning samt inledande skadebegränsande insats
Två räddningsenheter	Skadebegränsande insats
Tre räddningsenheter och specialenhet kemikalier	Skadebegränsande insats i farlig miljö
Fyra räddningsenheter och specialenheter kemikalier	Skadebegränsande insats i farlig miljö med uthållighet

Täckning

Följande servicegrad, avseende bemanning, upprätthålls för räddningsinsats i Eksjö kommun. Värden i tabellen avser förväntad mediantid i minuter från larm till respons på plats.

	Första insatsperson (FIP) på plats	En räddningsenhet på plats	Två räddningsenheter på plats	Tre räddningsenheter på plats	Fyra räddningsenheter på plats
Eksjö	6	8	16	24	26
Hjältevad	10	11	17	25	30
Mariannelund	8	9	19	24	27

Dokumenterna som anges i detta kapitel reglerar vilken förmåga som räddningsstyrkorna ska klara.

Dokument	Beskrivning	Antas av
Avtal om samverkan avseende taktiska enheter inom RäddSamF	Avtalet reglerar hur resurser i form av taktiska enheter inom RäddSamF kan användas vid räddningsinsatser	Räddningschefen
Uppgiftskatalog, RäddSamF	Visar vilka olika arbetsuppgifter som ska klaras vid räddningsinsats.	Räddningschefen
Övningsplanering	Stomplan och övningschema som anger hur övningsverksamheten är planerad för att personalen ska klara de uppsatta målen	Utbildningsansvarig

Insatsförmåga vid stora olyckor och katastrofer

Stora olyckor kräver stor förmåga till samverkan och ledning av räddningsinsatser. Dessa olyckor belastar också kommunen i sin helhet och kräver samverkan med många myndigheter och organisationer.

I Jönköpings län finns genom RäddSamF en samlad förmåga att etablera ledning och stöd till ledning samt räddningsresurser för att klara stora olyckor.

Olyckor med katastrofala följder inträffar mycket sällan men har så stora konsekvenser att samhället ändå måste ha en viss förmåga att klara främst livräddning. Vid denna typ av olyckor krävs stora räddningsresurser från hela Sverige och även hjälp från utlandet.

Livräddning med hjälp av räddningstjänstens stegutrustning

Nödutrymning med räddningstjänstens bärbara stegar kan ske upp till elva meter från fönstrets karmunderstycke eller balkongräckets överkant till marken. Marken nedanför fönster eller balkong ska vara plan intill tre meter från fasad. Räddningsinsats med bärbar stegutrustning kan förväntas ske inom normal insattid i samtliga av kommunens tätorter.

Alarmering och kommunikation

Eksjö kommun har avtal med SOS Alarm AB angående utalarmering av räddningsstyrkor. Efter mottagande av inkommande 112-samtal eller automatiskt brand/sprinklerlarm verkställer SOS ett förberedande larm.

Vid ett förberedande larm larmas personalen till närmaste enhet som då kan förbereda sig för utryckning. Under pågående intervju med den drabbade väljer larmoperatören vilken nivå på larmplan som ska gälla och verkställer utalarmering av de enheter som behövs.

Utgående alarmering till respektive brandstation sker av säkerhetsskäl via två av varandra oberoende vägar. Vid störningar i elförsörjningen finns batteribackup för att säkerställa alarmering och reservkraft för uthållighet vid långvariga strömbortfall. Vid omfattande störningar i mobil och fast telefoni bemannas berörda brandstationer enligt skriftliga rutiner för larmmöjlighet.

Vid avbrott eller störningar i alarmeringsfunktionen 112 finns förberedda reservrutiner så att larmning till SOS Alarm kan ske från alla brandstationer i kommunen. Utalarmering av räddningsstyrkorna i kommunen kan också ske från brandstationen i Eksjö.

Räddningstjänsten har tillgång till radiosystemet Rakel för kommunikation och utalarmering samt även möjlighet till skadeplatssamband i eget analogt nät. Vid störningar i Rakel-nätet kan räddningstjänsten kommunicera genom eget analogt radionät.

Beredskap för räddningsstyrkor

I Eksjö kommun ska det i normalfallet finnas 18 brandpersonal tillgängliga dygnet runt. Under maximalt tio procent av året får bemanningen minska till 16 brandpersonal. I de fall befälskompetens, lägst räddningsledare A, inte kan upprätthållas vid en räddningsstyrka ska en arbetsledare utses som leder och fördelar arbetsuppgifter samt ansvarar för arbetsmiljöuppgifter.

Deltidspersonal ska kunna påbörja utryckning från respektive brandstation inom given anspänningstid (tid från det brandpersonalen fått larmet tills det att man har åkt till brandstationen, klätt sig och första bilen rullar ut).

	Anspänningstid i minuter
Eksjö *	5
Hjältevad	8
Mariannelund	6

*Insatsledare i beredskap ska omedelbart vara anträffbar på kommunikationsmedel samt inom 5 minuter kunna påbörja utryckning. Insatsledare i beredskap ska utanför tjänsten uppehålla sig så att denne kan nå brandstationen i Eksjö inom 10 minuter efter larm.

Uppgift	Benämning	Resurser	Antal i beredskap
Ledning	Brandingenjör	BI	1 (samverkan med övriga högländskommuner)
Ledning	Insatsledare	BM	1
Utryckningsstyrkor	Eksjö	SL+7 bm	8
	Hjältevad	SL+3 bm	4
	Mariannelund	SL+4 bm	5
Bemanning			19

Genom avtal med övriga kommuner i Jönköpings län, Ydre kommun i Östergötland samt Vimmerby och Hultsfreds kommun i Kalmar län ska styrkor från Eksjö kommun utgöra en resurs även i andra kommuner. Vid larm inom dessa kommuner och där bistånd från Eksjö kommun behövs tillåts dessa att sätta ned beredskapen i Eksjö kommun.

Målsättningen för tätorter med brandstation, vid ett andralarm, är att en räddningsinsats ska kunna påbörjas inom 20 minuter.

Organisationen ska vara dimensionerad för ett samtidigt larm inom respektive insatsområde, då inte insatsen kräver samverkan med flera styrkor. Räddningsstyrkan i Hjaltevad förutsätter förstärkning från Eksjö eller Mariannelund för att klara rökdykning.

Eksjöstyrkan ska förutom självständig livräddande insats också kunna förstärka övriga släckområden.

Operativ organisation

Räddningschefen ansvarar för ledning av kommunens operativa organisation. Uppdraget är delegerat till insatsledare i beredskap som på räddningschefens uppdrag ansvarar för operativ ledning. Den gemensamma brandingenjören i beredskap ansvarar för systemledning enligt räddningschefens anvisningar samt operativ ledning vid omfattande eller komplicerade insatser. På varje brandstation finns en räddningsstyrka med en styrkeledare.

Ledning av räddningsinsatser och andra nödlägen

Räddningstjänsten ska ledas av en räddningschef med lägst brandingenjörskompetens. Utöver räddningschefen ska det finnas en ställföreträdande räddningschef med lägst Räddningsledning B samt Tillsyn B enligt MSB:s utbildningssystem.

Ledning av räddningsinsatser sker i samverkan genom RäddSamF som är en avtalad samverkansform mellan räddningstjänsterna i Jönköpings län samt Ydre kommun i Östergötlands län.

RäddSamF gör att det finns resurser för att leda i olika nivåer och förmåga till att bygga upp staber till stöd för räddningsledningen. På brandstationen i Eksjö ska det finnas en förmåga att etablera en bakre operativ stab och på JILL (Jönköpings Integrerade Larm och Ledning) belägen på SOS-centralen i Jönköping ska det finnas möjlighet att etablera en stab för systemledning med beslutsfattare.

Räddningschefen är en av flera sammankallande av kommunens krisledningsorganisation. Ersättare för räddningschefen utgörs av tjänstgörande insatsledare som är tillika kommunens TIB.

Uppgifter för insatsledare i beredskap:

- Insatsledare i Eksjö och Aneby kommuner.
- Fattar beslut å räddningschefens vägnar enligt särskild delegation när så krävs.
- Tjänsteman i beredskap för Eksjö kommun (TIB).

Inom RäddSamF finns en gemensam räddningschef i beredskap (RCB). Denna bemannas gemensamt av brandingenjörer från RäddSamF. Brandingenjörer som tjänstgör som RCB skall fylla de kompetenskrav som gäller inom RäddSamF.

RCB ska vid större insatser infinna sig på JILL och stödja befäl i yttre tjänst samt säkerställa att beredskap för ytterligare larm säkerställs enligt respektive kommuns önskemål. RCB är också en kontaktväg från samverkande organisationer och myndigheter i länsgemensamma frågor.

Samverkan

Räddningstjänsten i Eksjö kommun är organiserad för att klara två begränsade samtidiga räddningsinsatser i kommunen samt för att klara omfattande insatser genom samverkan med andra räddningstjänster. Inom Jönköpings län finns en väl utbyggd samverkan, RäddsamF, mellan räddningstjänsterna som bygger på civilrättsliga avtal mellan länets kommuner samt Ydre kommun. Inom RäddSamF finns tillgång till gemensamt ledningsfordon för yttre ledningsstöd.

Avtalet om ledningsresurser innebär att länets samtliga brandbefäl är delegerade att vara räddningsledare i alla kommuner ingående i RäddSamF. Vidare regleras i avtalet ram, kompetens och befogenheter på de ingående ledningsenheterna. Avtalet om räddningsresurser beskriver målsättningar för taktiska enheter. Avtal finns också om snabb insats från närmaste räddningsstyrka oavsett kommungräns.

F-samverkan

Myndigheter och organisationer i Jönköpings län och i Ydre kommun har behov av samverkan för att kunna utföra sitt uppdrag för medborgarna vid kriser och olyckor. Denna samverkan sker genom F-samverkan.

I F-samverkan ingår samtliga kommuner, regionen, polisen, länsstyrelsen, försvarsmakten och SOS Alarm AB. Arbetet organiseras av en styrgrupp. Inom F-samverkan finns permanenta och tillfälliga arbetsgrupper. Alla organisationer har en vakthavandefunktion. Kommunerna representeras i detta sammanhang av räddningschef i beredskap (RCB) i länet.

Dokument	Beskrivning	Antas av
Rutin för befäl inom RäddSamF	Beskriver hur räddningsinsatser leds	Räddningschefen
Överenskommelse mellan myndigheter och organisationer i krishanteringssystemet i Jönköpings län, F-samverkan	Samordnings- och inriktningsfunktion mellan aktörer inom krisberedskapen i syfte att effektivt kunna utnyttja länets samlade resurser och kompetenser vid händelser	F-samverkan

Kompetens

Räddningstjänstens befäl och brandmän ska lägst ha den kompetens som anges i tabellen nedan. Tillfälliga beslut om avsteg från kompetenskraven kan fattas av räddningschefen.

Befattning	Kompetenskrav
Räddningschef	Brandingenjörsexamen enligt högskoleförordningen (1993:100) och MSB påbyggnadsutbildning i räddningstjänst för brandingenjörer alternativt examen från Statens brandnämnds brandingenjörsutbildning.
Stf räddningschef	Räddningsledning B samt Tillsyn B
Brandmästare	Räddningsledning B samt Tillsyn B
Brandbefäl i insatsledartjänst	Räddningsledning B samt Tillsyn B alt. Brandingenjörsexamen enligt ovan
Brandförman	Räddningsledare A
Brandman heltid	Utbildning för räddningsinsats alternativt utbildning i skydd mot olyckor vid MSB
Brandman deltid	Utbildning för räddningsinsats alternativt preparandutbildning

Kompetensen ska vidmakthållas genom övningsverksamhet. Övningsverksamheten planeras utifrån gemensamma mål i RäddSamF:s uppgiftskatalog.

Information och varning

Rutiner ska finnas för information till allmänheten i samband med räddningstjänst. Räddningsledaren har rätt att begära sändning av viktigt meddelande i radio och tv som kan vara informationsmeddelande eller varningsmeddelande.

Exempel på olyckor där allmänheten kan behöva varnas och informeras är vid:

- utsläpp av giftiga eller brännbara kondenserade gaser
- spridning av giftiga gaser från bränder
- utsläpp av radioaktiva ämnen
- dammbrott och översvämningar
- ras och skred
- skogsbränder

Signalen ”Viktigt meddelande” ska med hjälp av systemet för utomhusvarning kunna ges inom Eksjö stad. Räddningsledare ska omedelbart kunna utlösa signalen från SOS Alarm samt från ledningsplats på brandstationen i Eksjö. Räddningstjänsten ska svara för drift och underhåll av varningssystemet. Rutin för VMA ska finnas hos räddningstjänsten.

Signalen provas klockan 15.00 första helgfria måndagen i sista månaden i varje kvartal.

Information om signalen ”Viktigt meddelande” ska finnas på kommunens webbplats. Vidare ska information ges genom räddningstjänstens försorg i samband med studiebesök, informationsträffar och utbildningar.

Vatten för sprinkleranläggningar

För att möjliggöra ett bra brandskydd i befintliga byggnader samt vid nybyggnation ska kommunen verka för goda förutsättningar för anslutning av sprinkler till kommunens vattenledningsnät där det är förenligt med va-anläggningens huvudsakliga ändamål.

I Eksjö kommun bör förutsättningar finnas i alla nya områden för bostäder för att ansluta en sprinkler i riskklass L enligt SBF 120, regler för automatiskt vattensprinklersystem vilket innebär ett flöde på cirka 10 liter/sekund vid 3 bar. Exempel på verksamheter i riskklass L är gruppboende, förskolor och andra boendeformer.

I nya områden för verksamheter där exempelvis skolor kan vara aktuella att bygga bör förutsättningar finnas för att ansluta en sprinkler i riskklass N1 enligt SBF 120, regler för automatiskt vattensprinklersystem vilket innebär ett flöde på 20 liter/sekund vid 4 bar. I befintliga områden bör ovanstående förutsättningar vidmakthållas.

Vid anslutning av sprinkler till kommunens vattenledningsnät ska åtgärder vidtas av ägaren till sprinkleranläggningen för att säkerställa hög säkerhet mot föroreningar. Exempel på lösningar är:

- Rutiner för spolning av servisledning
- Kontrollerbar backventil med rutiner för kontroll
- Larmventil med trycklös kammare

Vatten till brandsläckning

Målsättning

För att säkerställa att vatten för brandsläckning finns i tillräcklig omfattning inom kommunens tätorter ska Eksjö Energi ansvara för att brandpostsystem och pumpplatser hålls tillgängliga enligt räddningstjänstens anvisningar. Vid exploatering av nya områden för byggnation och verksamhet ska brandposter anläggas med nödvändigt antal och kapacitet enligt räddningstjänstens anvisningar.

På landsbygden finns branddammar som komplement till räddningstjänstens tankbilar. Ansvaret för dessa åvilar respektive markägare medan räddningstjänsten har tillsynen.

Det finns i huvudsak två olika system i Eksjö kommun för försörjning av vatten för brandsläckning. Vatten från brandpost eller från öppet vattentag, (naturliga eller anlagda).

Anordning	Eksjö Energis ansvar	Räddningstjänstens ansvar
Brandposter	Brandposter placeras med normalt 150 meters inbördes avstånd	Slangutläggning från brandpost till räddningsenhet vid brandplatsen
Brandposter enligt alternativsystem	Glest utplacerade brandposter med god kapacitet	Transport av vatten med hjälp av räddningstjänstens vattenuheter (tankbilar) från brandpost till brandplats
Anordning	Samhällsbyggnadssektorns ansvar	Räddningstjänstens ansvar
Vatten från kommunala branddammar och pumpplatser	Anordnande och underhåll av kommunen ägda branddammar.	Transport av vatten sker med motorspruta och slangsystem upp till 600 meter alternativt med hjälp av tankbilar (vattenuheter) i skytteltrafik. Tillsyn
Anordning	Markägarens ansvar	Räddningstjänstens ansvar
Vatten från privata branddammar	Underhåll	Transport av vatten sker med motorspruta och slangsystem upp till 600 meter alternativt med hjälp av tankbilar (vattenuheter) i skytteltrafik. Tillsyn

Brandposter

För försörjning med vatten för brandsläckning ska det finnas tillräckligt antal vattenreservoarer samt brandposter anslutna till vattenledningsnätet enligt av Eksjö Energi upprättat kartunderlag. Brandposternas antal och placering bestäms efter samråd med räddningschefen.

Kapaciteten ska dimensioneras enligt tabell nedan.

Områdestyp	Beskrivning	Släckvatten förbrukning (liter/sekund)	Alternativsystem kan tillämpas
A	Bostadsområden eller andra jämförbara områden med serviceanläggning		
A 1	Flerfamiljshus lägre än 4 våningar, villor, radhus och kedjehus	10	Ja
A 2	Annan bostadsbebyggelse	20	Nej
B	Industriområden, enstaka industri-anläggningar eller andra från brandsynpunkt jämförbara områden		
B 1	Låg brandbelastning *, det vill säga brandsäkra byggnader utan upplag av brännbart material	10	Nej

B 2	Normal brandbelastning, det vill säga brandsäkra byggnader utan större upplag av brännbart material	20	Nej
B 3	Hög brandbelastning såsom snickerifabriker, brädgårdar och liknande	40	Nej
B 4	Exceptionell brandbelastning såsom oljehanteringsanläggningar och liknande	>40**	Nej

Släckvattenbehov enligt VAV P83 mars 2001

* Med brandbelastning avses mängden brännbart material per ytenhet

** Bestäms i samråd med räddningstjänsten. Från enskild brandpost bör vid system med brandposter 10 liter/sekund kunna tas ut. Avstånd mellan brandposter enligt tabellen ovan bör vara högst 150 meter.

Brandposter enligt alternativsystem

Inom Eksjö's insatsområde kan efter räddningstjänstens godkännande alternativsystem tillämpas för bebyggelse enligt klass A1 ovan med ett avstånd på en kilometer till brandpost med kapacitet på 15 liter/sekund.

Inom övriga stationers insatsområden kan inte alternativsystem inte tillämpas.

Vatten från branddammar och vattentag

I de fall tillräcklig mängd vatten för brandsläckning inte kan fås med hjälp av brandposter ska branddammar eller vattentag anordnas. Utformning av dessa sker i samråd med räddningstjänsten. Ansvaret att anordna branddammar ligger på fastighetsägare eller kommunen och bestäms i det enskilda fallet.

Räddningstjänsten ska klara att distribuera vatten från vattentag till brandplats på avstånd upp till 600 meter.

Ansvarsfördelning

För att klara vattenförsörjning för brandsläckning enligt ovan har Eksjö Energi, samhällsbyggnadssektorn samt räddningstjänsten följande ansvar.

Eksjö Energi ska:

- anlägga och underhålla anordningar för försörjning av vatten för räddningstjänsten,
- ajourhålla kartdatabas för brandposter inklusive område för alternativsystem,
- genomföra nödvändig kontroll och tömning av alla brandposter,
- ansvara för att brandposter och vattentag är tydligt utmärkta,
- se till att räddningstjänsten underrättas om planerade och akuta förändringar på brandpostnätet och övrig brandvattenförsörjning.

Samhällsbyggnadssektorn:

- Anordna och underhålla av kommunala branddammar,
- Tillsä tillse att erforderligt kartmaterial finns över branddammarna i kommunen.

Räddningstjänsten ska:

- förfoga över två vattenenheter med personal för vattenförsörjning enligt alternativsystem,
- förfoga över minst en slangutläggare med personal för vattenförsörjning från branddamm,
- förfoga över motorsprutor för vattenförsörjning från öppet vattentag,
- förfoga över räddningsenheter för vattenförsörjning från brandposter,
- meddela Eksjö Energi vid större vattenuttag i brandposter,
- inventera pumpplatser inom kommunen,
- utföra tillsyn över branddammarna.

Uppföljning och utvärdering

Olycksutredningarna ska vara ett underlag för såväl planeringen av kommunens förebyggande arbete som för planeringen av räddningsinsatser. I stort kan utredningarna delas in i tre huvudbeståndsdelar: orsaksutredning, förloppsutredning och insatsutvärdering.

Utredningar sker i tre nivåer beroende på hur allvarlig olyckan varit. Resultaten av utredningarna kommuniceras som statistik och i vissa fall som rapporter. Utredningarna utgör underlag för uppföljningen och utvärderingen av handlingsprogrammet.

Höjd beredskap

Det som anges i denna plan avseende normala förhållanden gäller även under höjd beredskap.

Höjd beredskap är antingen skärpt eller högsta beredskap. Regeringen får besluta om höjd beredskap när:

- Sverige är i krig,
- Sverige är i krigsfara,
- det råder utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utomlands,
- Sverige har varit i krig, eller i krigsfara

Räddningstjänsten ska ha förmåga till räddningsinsats under höjd beredskap. Denna förmåga kan fullt ut uppnås efter en återtagningsperiod. Reviderade planeringsförutsättningar för kommunens räddningstjänstförmåga under höjd beredskap väntas komma under mandatperioden varför handlingsprogrammet kan behöva skrivas om med avseende på denna punkt.

Varning och information

Signalerna Flyglarm, Viktigt meddelande, Beredskapslarm samt Faran över ska kunna ges i Eksjö tätort.

I kommunen ska finnas möjlighet att vid störningar i elförsörjningen kunna trycka informationsmaterial och distribuera detta till drabbade.

Bilaga 1

Avtal

Avtal som berör räddningsinsatser är tecknade med nedanstående kommuner, myndigheter och organisationer. Avtalen finns tillgängliga på räddningstjänsten. Räddningschefen är ansvarig för att fastställa förändringar av gällande avtal, samt vid behov teckna nya.

Räddningsinsatser	
Högländets räddningstjänstförbund	Avtalet innebär att Högländets räddningstjänstförbund genom räddningsstyrkan i Nässjö och Vetlanda svarar för räddningsinsatser i Eksjö kommun samt att räddningsstyrkan i Eksjö svarar för räddningsinsatser inom Nässjö kommun samt räddningsstyrkan i Mariannelund svarar för räddningsinsatser inom Vetlanda kommun.
Aneby kommun	Avtalet innebär att Eksjö kommun genom räddningsstyrkan i Eksjö svarar för räddningsinsatser i Aneby kommun.
Hultsfreds kommun	Avtalet innebär att Eksjö kommun genom räddningsstyrkan i Mariannelund svarar för räddningsinsatser i Hultsfreds kommun.
Vimmerby kommun	Avtalet innebär att Eksjö kommun genom räddningsstyrkan i Mariannelund svarar för räddningsinsatser i Vimmerby kommun.
Samtliga kommuner i Jönköpings län samt Ydre kommun	Avtal om Samverkan avseende taktiska enheter finns upprättat där respektive räddningsledare äger rätt att disponera länets taktiska enheter enligt uppgjorda larmplaner.

Befälsberedskap	
Aneby kommun	Avtalet innebär att Räddningstjänsten Eksjö biträder med tillgång till insatsledare.
Högländskommunerna	Överenskommelse finns om gemensam brandingenjörsberedskap mellan kommunerna på högländet. Beredskapen bemannas gemensamt.
Samtliga kommuner i Jönköpings län samt Ydre kommun	Avtal om räddningsledare, Rutin för ledning” och Rutin för befäl finns upprättat där respektive räddningsledare äger rätt att disponera länets brandbefäl enligt uppgjorda larmplaner för ledning av räddningsinsatser. Alla brandbefäl inom RäddSamF är delegerade att vara räddningsledare i respektive kommun.

Alarmering	
SOS Alarm	Eksjö kommun har avtal med SOS Alarm. Avtalet innebär att SOS Alarm svarar för in- och utgående alarmering inom Eksjö kommun.

Brandskyddskontroll och rengöring	
GÖSAB AB	Eksjö kommun har avtal med GÖSAB AB angående brandskyddskontroll.
Skorstensfejarmästarna i Syd AB	Eksjö kommun har avtal med Skorstensfejarmästarna i Syd AB angående sotning/rengöring.

Restvärdesskydd, sanering m.m.	
Försäkringsbranschens restvärdesrådning i Sverige AB	Eksjö kommun har avtal med Försäkringsbranschens restvärdesrådning i Sverige AB om restvärdesskydd, sanering, evakuering av tåg samt utbildning för arbetsjordning och arbete på väg- och spårområde.
Ledningsfordon och ledningsplats	
Samtliga kommuner i Jönköpings län samt Ydre kommun	Inom RäddSamF finns avtal om gemensam ledningsplats (JILL) samt gemensamt ledningsfordon.
Samverkan med regionen	
Region Jönköpings län	Avtalet innebär att räddningstjänsten bistår Region Jönköpings län med insats vid hjärtstopp, lyfthjälp, terrängtransport.
Lyfthjälp	
Eksjö kommun sociala sektorn	Räddningstjänsten bistår sociala sektorn med lyfthjälp när ordinarie resurser inte räcker till.
F samverkan	
Överenskommelse mellan myndigheter och organisationer i krishanteringssystemet i Jönköpings län, F Samverkan	Samordnings- och inriktningsfunktion mellan aktörer inom krisberedskapen i syfte att effektivt kunna utnyttja länets samlade resurser och kompetenser vid händelser
Försvarsmakten	
ING 2	Avtalet innebär att försvarsmakten inom ramen för sin verksamhet bistår med vattendykare för undsättning och efterforskning och kartmateriel vid omfattande insatser. Samt visst ömsesidigt nyttjande av materiel och kompetens.